

Nominālvērtība – 1 lats, svars – 22.00 g,
diametrs – 35.00 mm, metāls – 925 sudrabs,
kvalitāte: *proof*, monētas josta – ar uzrakstu.

Monētas dizainu izstrādājis Aigars Ozoliņš, tās ģipša modeli veidojusi Līgita Franckeviča.
Monēta kalta *Regia Autonomă Monetăria Statului* (Rumānija).

Face value: 1 lats; weight: 22.00 g;
diameter: 35.00 mm; metal: silver of .925 fineness;
quality: *proof*, edge: lettered.

The coin has been designed by Aigars Ozoliņš, modelled by Līgita Franckeviča,
and struck by *Regia Autonomă Monetăria Statului* (Romania).

Kurš latvietis kaut reizi dzīvē nav noskatījies Rūdolfa Blaumaņa (1863–1908) lugu "Skroderdienas Silmačos"? Jāpu ielīgošana daudziem no mums nav domājama bez saimnieces Antonijas, Alekša un Kārlēna, Pindaka un Pindacišas, Joskes un Ābrama. Arī komēdija "No saldenās pudeles" apjoko Latvijas lauku dzīves tikumus. Ar dāsmu humora izjūtu apveltītais vārda meistars "Pēterburgas Avīzēs" vadīja satīrisko pielikumu "Purva mala", līdzīgi darbojās arī laikrakstā "Latvija", tāpat publicējās kā *Grāvracis* un *Matīss Ķezbers*.

Taču Rūdolfa Blaumaņa nozīmīgākais ieguldījums latviešu literatūrā ir viņa nopietnā, ar sociāliem un individuāliem konfliktiem piesātinātā dramaturģija un proza – "Indrāni", "Ugunī", "Nāves ēnā", "Purva bridējs", "Raudupiete", "Salna pavasarī" un daudzi citi darbi. To spēks ir meistarīgā cilvēku attiecību un pretrunu samezglōjumā un traģisma piesātinātā atrisinājumā. Rūdolfa Blaumaņa darbi nav tautiski sentimentāli, un dzīves realitāte tajos netiek idealizēta. Reti kurš tik iespaidīgi atainojis latviešu lauku cilvēka dzīvi un domāšanas veidu 19. un 20. gs. mijā – laikā, kad brieda un nostiprinājās latviešu nacionālā pašapziņa un veidojās nākamā valstiskuma pamati. Rūdolfa Blaumaņa darbos cilvēka sakņojums Latvijas dabā saliedējas ar vispārcilvēciskām gara vērtībām. Tie ir dziļi universālas harmonijas meklējumi, kas centrējas ap ģimenes ideālu un dzimto mājvietu. Šādu izjūtu Rūdolfs Blaumanis kopa, dzīvodams Ērgļu pagasta Brakos, vienā no Vidzemes skaistākajām vietām.

Latvieša rakstura atklāsmes Rūdolfa Blaumaņa darbos var salīdzināt ar viņa laikabiedriem, zviedru nacionālromantisma pārstāvjiem Andersu Cornu (*Anders Zorn*) un Karlu Lāšonu (*Carl Larsson*), kuri savās gleznās līdzīgi, bet tikai vizuāli, koncentrēti definēja, kāds ir tipiskais zviedrs vai zviedriete, kāds ir viņa dzīves stils, principi, pasaules uztvere. Un tas ir aktuāli joprojām. Rūdolfa Blaumaņa darbi nav tikai latvietības vēsturiska fiksācija – daudzas viņa aplūkotās tēmas un problēmas vērojamas arī mūsdienās.

Rūdolfa Blaumaņa darbu motīvi rosinājuši arī kinorežisorus, un Jānis Streičs reiz teicis: "Blaumanis ir pierakstījis nacionālā rakstura kodu, lai mēs, atšifrējot to, piekļūtu pie savām saknēm, lai tiekam pie savas pašcieņas, lai mēs caur šo kodu varam rakstīt savu tautu mūžībai. Tas ir Blaumanis. Kas piekļūst šim kodam, tas atšifrē, kas ir latvieši."

Rūdolfa Blaumaņa vērienīgajā daudzpusībā nozīmīga vieta bijusi arī dzejai. Der atcerēties zīmīgus vārdus no viņa 1902. gadā sacerētā "Tālavas taurētāja". Sardzes vīrs neļauj uzspirkties no naidniekiem un, ziedojot dzīvību, paspēj brīdīt piln dusošos cīnītājus, bet viņa teiktais pauž arī Rūdolfa Blaumaņa kredo:

"Mans zelts ir mana tauta,
Mans gods ir viņas gods!
Kas postīdams viņu šausta,
Uz pekli lai rauj to jods!"

Latvijas Banka, novērtējot Rūdolfa Blaumaņa devumu kā latviešu kultūras zelta depozītu, atzīmē viņa 150 gadu jubileju ar rakstniekam veltītu monētu.

It seems there is hardly any Latvian who has never seen "Skroderdienas Silmačos" (Tailor Days at Silmači) by Rūdolfs Blaumanis (1863–1908), with its Midsummer Night's atmosphere and vivid characters drawn from rural life. The comedy "No saldenās pudeles" (From the Sweet Bottle) also pokes inoffensive fun at country life and morals. This master of humour was the editor of the satirical supplement "Purva mala" (On Swamp's Edge) to "Pēterburgas Avīzes" (St. Petersburg Gazette), a Latvian newspaper out of St. Petersburg in the early 20th century and later in the newspaper "Latvija".

Yet Blaumanis's most important contribution to Latvian literature is his serious work in fiction and drama: "Indrāni", "Ugunī" (Into the Fire), "Nāves ēnā" (In the Shadow of Death), "Purva bridējs" (The Swamp Wader), "Raudupiete", "Salna pavasarī" (Frost in Spring) and many others. They draw their power from the masterful depiction of entangled relationships and contradictions among people and their often tragic resolution. Blaumanis's works lack pseudo-national sentimentality, the life they reflect is never idealised.

There are hardly any among Latvian writers that have portrayed the life and way of thinking of country people as realistically and impressively.